

Obecne badania wskazują, że część ludzi w ogólnej populacji ma trudności z kontrolowaniem swoich zachowań seksualnych (częstym korzystaniem z pornografii, masturbacją, przygodnymi związkami seksualnymi etc.), co w swojej skrajnej postaci może przybrać formę zaburzenia związanego z kompulsywnymi zachowaniami seksualnymi (ang. Compulsive Sexual Behavior Disorder - CSBD). CSBD zostanie włączone do najnowszej wersji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób ICD-11, wydanej przez Światową Organizację Zdrowia. Objawia się ono poprzez utratę kontroli nad własnym funkcjonowaniem seksualnym, gdzie osoba (1) zaniedbuje inne niż seksualne dziedziny życia, by poświęcać czas na czynności seksualne; (2) ma niską kontrolę nad swoimi zachowaniami seksualnymi i doświadcza trudności w ograniczaniu tych zachowań; (3) kontynuuje aktywność seksualną pomimo negatywnych konsekwencji; (4) doświadcza cierpienia lub upośledzenia w innych dziedzinach funkcjonowania z powodu swoich zachowań seksualnych; (5) angażuje się w zachowania seksualne, nawet jeśli czerpie z tego niewiele satysfakcji lub nie czerpie jej wcale.

Celem obecnego projektu badawczego jest ustalenie, który z trzech modeli CSBD, będących obecnie przedmiotem żywej dyskusji naukowej, w najlepszy sposób opisuje jego naturę. Model uzależnienia (ang. *addictive model*) opisuje CSBD jako zaburzenie zbliżone do uzależnień od substancji, gdzie ludzie doświadczają objawów odstawiennych/abstynencyjnych w okresach, w których nie podejmują problematycznych zachowań seksualnych, a w toku rozwoju zaburzenia zwiększa się ich tolerancja na bodźce seksualne, co powoduje zwiększenie frekwencji zachowań seksualnych. Model kompulsywny (ang. *compulsive model*) zakłada, że osoba doświadcza obsesyjnych, nawracających myśli treści seksualnej, a kompulsywne zachowania seksualne są konsekwencją tych myśli. Forma kompulsywnych zachowań często jest sztywna i oparta na schematach, i stanowią one sposób radzenia sobie z lękiem, stresem i innymi negatywnymi emocjami. Model impulsywny (ang. *impulsive model*) przypisuje występowanie objawów CSBD ogólnie niskiej zdolności do samokontroli i tendencji do poszukiwania przyjemności poprzez zachowania seksualne.

Poprawność przewidywań opartych na tych 3 modelach CSBD zostanie sprawdzona w serii 3 badań. Ich celem będzie (1) identyfikacja cech objawów, które wykazują osoby z wysokim nasileniem symptomów CSBD oraz dopasowanie tych objawów dla 3 modeli CSBD, (2) wyróżnienie możliwych podtypów CSBD oraz ich dopasowanie do wyżej wymienionych modeli, (3) zbadanie współwystępowania pomiędzy CSBD, uzależnieniami, zaburzeniami obsesyjno-kompulsywnymi i zaburzeniami kontroli impulsów. Potencjalne wysokie współwystępowanie może wykazać podobieństwa między zaburzeniami, a zatem może być argumentem przemawiającym za konkretnym modelem wyjaśniającym naturę CSBD.

Zaplanowane zostały badania:

Badanie 1: duże badanie internetowe, oparte na próbie 2000 osób, reprezentatywnej dla populacji polskiej, dotyczące (a) nasilenia symptomów; (b) dopasowania charakterystyk objawów CSBD do modelu uzależnienia, modelu kompulsywnego oraz impulsywnego, jak również (c) poziomu zaburzeń współwystępujących: uzależnień, zaburzeń obsesyjno-kompulsywnych oraz zaburzeń kontroli impulsów, współwystępujących u osób cierpiących na CSBD.

Badanie 2 oparte na próbie 800 osób poszukujących terapii w związku z CSBD, przeprowadzone online – tak jak Badanie 1 - koncentrujące się na ocenie: (a) nasilenia symptomów; (b) dopasowania charakterystyk objawów CSBD do modelu uzależnienia, modelu kompulsywnego oraz impulsywnego, jak również (c) poziomu zaburzeń współwystępujących: uzależnień, zaburzeń obsesyjno-kompulsywnych oraz zaburzeń kontroli impulsów, współwystępujących u osób cierpiących na CSBD.

W ramach Badania 3, przeprowadzone zostaną wywiady diagnostyczne z osobami z wysokim nasileniem symptomów CSBD. Charakterystyki symptomów doświadczanych przez osoby uczestniczące w wywiadach zostaną następnie ocenione przez trzech ekspertów, w odniesieniu do wymiarów związanych z celami projektu.

Podsumowując - celem projektu jest znaczące pogłębienie podstawowej wiedzy w obszarze dysfunkcji seksualnych w ogóle, a w szczególności w obszarze kompulsywnych zachowań seksualnych.